

Dosarul nr. 2ra-552/22
2-20074719-01-2ra-18042022

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru – Gh. Stratulat
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – M. Guzun, I. Dutca, A. Malîi

ÎNCHEIERE

01 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Maria Ghervas

examinând admisibilitatea recursului declarat de Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova” împotriva Nataliei Cernobai, Olgăi Borșei și Alexandru Borșei privind încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 08 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova” și s-a menținut hotărârea din 29 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă:

La 23 iunie 2020 ÎS „Calea Ferată din Moldova” a depus, în ordinea art. 276² din Codul de procedură civilă, cerere de chemare în judecată cu valoare redusă împotriva Nataliei Cernobai, Olgăi Borșei și Alexandru Borșei, prin care a solicitat încasarea datoriei de 8 574,82 lei pentru plata serviciilor locativ-comunale pentru perioada ianuarie 2012- februarie 2020, încasarea dobânzii de întârziere în mărime de 2 293,99 lei, calculate pentru perioada 01 iulie 2017- 10 iunie 2020 și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii s-a indicat că Filiala Secția Administrare Construcții Locative din Chișinău a ÎS „Calea Ferată din Moldova” a încheiat un șir de contracte cu furnizorii de servicii comunale precum, SA „Termocom”, ÎM Regia „Autosalubritate”, SA „Apă-Canal”, ÎMS „Liftservice” privind prestarea serviciilor locativ-comunale pentru fondul de locuințe ce se află la balanța ÎS „Calea Ferată din Moldova”, de pe adresa mun. xxxxx.

ÎS „Calea Ferată din Moldova” a relevat că a prestat serviciile de gospodărire comunală la toți locatarii blocurilor locative gestionate. În consecință, ultimii au beneficiat nemijlocit de serviciile prestate, având obligația de a achita în termen contravaloarea acestora conform facturilor/ordinelor de plată primite.

S-a menționat că din cauza neonorării obligațiilor de plată de către proprietarii/locatarii blocurilor locative gestionate de către ÎS „Calea Ferată din Moldova”, în prezent ultima înregistrează datorii față de furnizorii serviciilor locativ-comunale. Beneficierea de serviciile gestionarului fondului locativ înglobează și obligația corelativă de achitare a serviciilor acestuia, obligație ce ține de esența contractului de prestări servicii.

La reclamațiile expediate în vederea stingerii datoriei, pârâții nu au întreprins nicio acțiune.

S-a mai indicat că din cauza neonorării obligațiilor de plată de către proprietarii/locatarii blocurilor locative, în prezent, de la ÎS „Calea Ferată din Moldova” sunt încasate dobânzi de întârziere de către furnizori în temeiul articolului 942 alin.(1) și (2) Cod civil.

Prin încheierea din 30 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru s-a dispus judecarea cauzei în ordine generală (f.d. 73).

Prin hotărârea din 29 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru acțiunea a fost admisă parțial. S-a încasat în mod solidar de la Natalia Cernobai, Olga Borșei și Alexandru Borșei în beneficiul ÎS „Calea Ferată din Moldova” plata pentru servicii locativ-comunale în sumă de 3 305,84 lei pentru perioada iulie 2017 – iunie 2020 și taxa de stat în sumă de 270 lei. În partea pretențiilor privind încasarea dobânzii de întârziere de 2 293,99 lei, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată. S-a respins ca tardivă acțiunea în partea pretenției privind încasarea datoriei pentru serviciile locativ-comunale pentru perioada de până la 01 iulie 2017.

Nefiind de acord cu hotărârea din 29 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, la 26 aprilie 2021, în termenul legal, ÎS „Calea Ferată din Moldova” a contestat-o cu apel (f.d. 92).

Prin decizia din 08 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de ÎS „Calea Ferată din Moldova” și s-a menținut hotărârea din 29 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

În consolidarea soluțiilor instanțele ierarhic inferioare au menționat că conform informației ÎM „Infocom” despre achitarea serviciilor comunale de către locatarii Natalia Cernobai, Olga Borșei și Alexandru Borșei, domiciliați pe adresa mun. xxxxx până în perioada lunii februarie 2020, s-a acumulat datoria în mărime de 8 574,82 lei pentru serviciile locativ comunale: deservirea blocului locativ; transportarea deșeurilor și deservirea echipamentului tehnic. Instanța de apel a stabilit că Natalia Cernobai, Olga Borșei și Alexandru Borșei au beneficiat de serviciile prestate, având obligația corelativă de a achita plata acestora, fapt care determină în mod implicit admiterea acțiunii înaintate de ÎS „Calea Ferată din Moldova”.

Totodată, instanța de apel a specificat că ÎS „Calea Ferată din Moldova” a solicitat încasarea datoriei formate din luna ianuarie 2012, cu depășirea evidentă a termenului de 3 ani, anterior depunerii cererii de chemare în judecată. Corespunzător, pretențiile revendicate în cererea de chemare în judecată în partea pretenției de încasare a datoriei pentru serviciile locativ-comunale pentru perioada de până la 01 iulie 2017 a fost apreciată de instanțele ierarhic inferioare ca fiind tardivă.

Instanțele ierarhic inferioare au respins pretenția privind revendicarea sumelor cu titlu de dobândă de întârziere, explicând că prevederile art. 880 alin. (1) și (5)

din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019) interzic profesioniștilor să perceapă de la consumatori plăți suplimentare aferente utilizării unui anumit mijloc de plată care depășesc costul suportat de profesionist pentru utilizarea unor astfel de modalități de plată, sub sancțiunea nulității absolute.

La 29 martie 2022 ÎS „Calea Ferată din Moldova” a declarat recurs împotriva deciziei din 08 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi decizii de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat interpretarea eronată a legii.

A susținut că instanțele ierarhic inferioare greșit au calificat pretenția privind încasarea dobânzii de întârziere prin prisma prevederilor art. 880 alin. (1) și (5) din Codul civil. Recurenta a explicat că art. 880 din Codul civil se referă la o cu totul altă situație decât cea din speță, în special s-a urmărit reglementarea situației cu privire la perceperea comisioanelor aferente utilizării unor mijloace de plată și anume, dacă consumatorul a utilizat un anumit mijloc de plată, profesionistul nu are dreptul să încaseze comisioane de la consumator, care să depășească costul suportat de profesionist pentru utilizarea acestui mijloc

De asemenea, a menționat că ținând cont de faptul că serviciile locativ-comunale au fost prestate continuu la adresa locului de consum intimaților, facturile de plată au fost expediate și recepționate de către intimați și necontestate, se denotă recunoașterea întregii datorii și respectiv nu poate fi invocată omiterea termenului de prescripție.

A menționat că la data de 31 ianuarie 2012 cursul prescripției extinctive a fost întrerupt, când intimații au efectuat plăți la toate tipurile de servicii comunale în sumă de 303,55 lei.

La 18 aprilie 2022 Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimaților copia recursului declarat de ÎS „Calea Ferată din Moldova”, explicându-le dreptul de a depune referință asupra acestuia. Însă, până la examinarea admisibilității recursului, intimații nu a făcut uz de dreptul său procedural și nu au depus referințe în care să-și expună poziția procesuală pe marginea criticilor formulate în recurs (f.d. 107).

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul de admisibilitate al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil, din motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Completul de admisibilitate al instanței de recurs subliniază că, un stat care dispune de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii săi se bucură de principiile unui proces echitabil prevăzute la articolul 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (a se vedea cauza Lebedinschi v. Republica Moldova, 16 septembrie 2015, § 32; cauza Sultan v. Republica Moldova, 05 iunie 2018, § 24).

În aceste condiții, procedura de admisibilitate a cererii de recurs va fi efectuată și analizată prin prisma articolului precitat, care cuprinde, în mod particular, dreptul de acces la justiție și dreptul de a fi auzit.

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, pentru că prin însăși natura sa, recursul trebuie reglementat de către stat, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere.

În acest sens, criteriile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea *inter alia* cauzele Marc Brauer v. Germania, 01 septembrie 2016, § 34; Miessen v. Belgia, 16 octombrie 2016, § 64; Samardžić v. Croația, 20 iulie 2017, § 28; Zubac v. Croația (Marea Cameră), 05 aprilie 2018, § 82).

Așadar, prin prisma articolului 433 din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate verifică dacă actul judecătoresc de dispoziție recurat poate constitui obiectul recursului, dacă cererea dedusă judecății este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost declarată în termen.

Prin urmare, obiectul prezentei cereri se referă la decizia din 08 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău care intră în categoria de acte specificate în articolul 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Succesiv, completul de admisibilitate notează că, în cazul în care, dreptul de acces la justiție este limitat fie de lege, fie de fapte, instanțele naționale trebuie să verifice dacă aceste restricții au redus esența dreptului și, în special, dacă ele urmăresc un scop legitim și dacă există o legătură rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul care trebuie îndeplinit (a se vedea cauzele Levages Prestations Servicii v. Franța, 25 octombrie 1996, § 40; Tricard v. Franța, 10 iulie 2001, §§ 29, 33; Freitag v. Germania, 19 iulie 2007, § 37; Marc Brauer, 01 septembrie 2016, § 34).

Articolul 434 din Codul de procedură civilă prescrie că, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

În conformitate cu art. 111 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade. Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.

Normele procedurale referitoare la termenele pentru căile de atac sunt, înafara oricărui dubiu, menite să asigure buna administrare a justiției și respectarea, în special, a principiului securității juridice. Persoanele vizate trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (a se vedea cauzele Tricard v. Franța, 10 iulie 2001, § 29; Nicolae Popa v. România, 09 decembrie 2014, § 16; Tence v. Slovenia, 31 mai 2016, § 31). Mai mult, CtEDO a statuat că, în cazul în care termenul pentru o cale de atac ordinară este prelungit după o perioadă

considerabilă de timp, o astfel de decizie poate încălca principiul securității juridice (a se vedea cauzele Ponomaryov v. Ucraina, 03 aprilie 2008, § 41; Ustimenko v. Ucraina, 20 octombrie 2015, § 47).

Conform extrasului din poșta electronică a Curții de Apel Chișinău, decizia motivată din 08 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost comunicată electronic ÎS „Calea Ferată din Moldova” la data de 07 martie 2022 (f.d. 180).

Astfel, completul de admisibilitate consideră în termen recursul declarat de ÎS „Calea Ferată din Moldova” la 29 martie 2022 împotriva deciziei din 08 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

Succesiv, completul de admisibilitate evocă faptul că, în conformitate cu articolul 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decît cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

Conform articolului 433 din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

- a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4);
- a¹) recursul este depus împotriva unui act ce nu se supune recursului, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 429 alin. (5);

b) recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434;

c) persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare;

d) recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat.

In concreto motivelor inserate în cererea de recurs, completul de admisibilitate le apreciază ca fiind lipsite de substanță și care nu pot fi acceptate. Or, recursul împotriva deciziei instanței de apel este o cale de atac de drept, vizând în exclusivitate legalitatea actului de dispoziție contestat. Însă, din analiza cererii de recurs depuse de ÎS „Calea Ferată din Moldova” că acesta nu a evidențiat memoriul ilegalității și netemeinicii deciziei recurate, limitându-se la reiterarea circumstanțelor faptice ale cauzei.

În acest sens, completul de admisibilitate menționează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici care, circumscrise fiind motivelor de recurs îngăduite de lege, sunt de natură a învedera ilegalitatea hotărârii. Respectiv, nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de ilegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

La caz, completul de admisibilitate vădește că, argumentele invocate în cererea de recurs, după esența lor, pot fi încadrate în temeiurile aplicabile doar procedurii de apel și nu se regăsesc în articolul 432 din Codul de procedură civilă, aplicabil recursului. Ba mai mult ca atât, acestea au fost deja supuse examinării și aprecierii de către instanța de apel prin prisma articolului 130 din Codul de procedură civilă, fiindu-le oferite concluziile de rigoare și, prin urmare, nu urmează a fi reiterate în ordine de recurs.

Ipotezele relevate certifică în mod clar caracterul lipsit de substanță al recursului declarat, deoarece ÎS „Calea Ferată din Moldova” nu a invocat niciun argument plauzibil în vederea justificării ilegalității deciziei instanței de apel. Astfel, se evidențiază caracterul declarativ al recursului, deoarece este lipsit de conținut și desprinde simplul fapt al dezacordului recurentului cu soluția dată de instanța inferioară, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului.

În acest sens, completul reamintește că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a precizat că dreptul de a fi auzit în combinație cu dreptul la un recurs efectiv sunt în primul rând chestiuni de reglementare în dreptul intern și este în principiu, competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (Doorson v. Olanda, 26 martie 1996, § 67). La acest capitol instanța de recurs reține că recursul declarat de ÎS „Calea Ferată din Moldova” nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, ce ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, iar ca urmare nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, fiind lipsit de șanse de succes și nu este capabil să ofere îndreptarea situației din decizia recurată.

Subsidiar, completul de admisibilitate relevă că, în condițiile din speță, cererea de recurs a fost depusă după ce ÎS „Calea Ferată din Moldova” a avut posibilitatea de a fi auzit de o instanță de fond și de o instanță de apel, fiecare dintre care a avut deplină jurisdicție (a se vedea *mutatis mutandis* „Levages Prestations Services” v. Franța, cererea nr.21920/93 din 25 octombrie 1996, §§ 48-50).

Prin urmare, instanța de recurs apreciază că recurentului i-a fost asigurat dreptul de acces la o instanță și dreptul de a fi auzit combinat cu dreptul la un recurs efectiv. De fapt, în cazul când nu există suspiciuni privind încălcarea echității procedurii din perspectiva art. 6 § 1 din CEDO, rezultă că participanții au reușit să pună în discuție în fața instanțelor toate observațiile și raționamentele pe care le considerau necesare în vederea apărării punctului său de vedere (Blücher v. Cehia, cererea nr. 58580/00 din 11 aprilie 2005, §§ 65-67)

Din considerentele menționate și având în vedere faptul, că instanța de apel a examinat cauza sub toate aspectele, a verificat și a apreciat corect probele prezentate, a aplicat și interpretat elocvent normele de drept material și procedural, iar argumentele invocate în recurs nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, în unanimitate, ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de ÎS „Calea Ferată din Moldova” împotriva deciziei din 08 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău în baza articolului 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova” împotriva deciziei din 08 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Galina Stratulat

Maria Ghervas